

Tot Aerle Rixtel

Historisch geografisch onderzoek van Aarle-Rixtel
Theo Meulendijks en Jan de Reijdt

Bijzondere vondsten

Tiendpaal: gevonden op kadastraal sectie A291 en C nr. 71. In alle bronnen van Aarle-Rixtel komen twee tiendpalen voor. Twee hebben de auteurs kunnen localiseren op dit kadasternummer. De tiende was een door Pepijn III (714 – 769) ingestelde kerkelijke belasting. Alle parochieleden moesten een tiende van alles wat de grond opbracht, inclusief vee, afdragen aan de kerk. De opbrengst werd in drieën gedeeld: eenderde voor de zorg voor verarmde parochianen, eenderde voor het levensonderhoud van de parochiepriester en eenderde voor de instandhouding van de kerk.

Bewoonde bakhuizen: In alle onderzoeken die auteur Meulendijks heeft gedaan naar huizen en hun bewoning heeft hij nooit vermeld gevonden dat bakhuizen bewoond waren. In Aarle-Rixtel blijken in de periode tussen 1736-1786 worden op een totaal van 158 huizen 32 bewoonde bakhuizen vermeld.

Bewoonde bakhuizen (voor nummers zie huizenlijst)

1786	huis nr. 49	Maria van der Linde
1781	huis nr. 49	Francina Clement
1781	huis nr. 81	Wilm Cuijpers en Anna Maas
1781	huis nr. 88a	Dielis Smits
1776	huis nr. 132	Arnoldus Verschuuren
1776	huis nr. 105b	August de Groot
1776	huis nr. 88a	Peeter Weijts
1776	huis nr. 81	Jacobus Spaijens, wed. Thomas Vriens en Gerit van Gerwen
1776	huis nr. 49	Arnoldus van Leuken
1771	huis nr. 132	Jan Dirk janssen
1771	huis nr. 88a	Jan van den Broek
1771	huis nr. 49	Margrieta van der Cruijs
1771	huis nr. 81	Jacobus Spaijens
1771	huis nr. 105a	Jan Cranenbroek
1766	huis nr. 105a	Hendrik Verstappen
1766	huis nr. 88a	Jan van den Broek
1766	huis nr. 81	Jacobus Baijens
1766	huis nr. 49	wed. Antonij Leenders
1761	huis nr. 132	Arnoldus van der Blaak
1761	huis nr. 105a	Dirk van der Linden
1761	huis nr. 88a	Jan van den Broek
1761	huis nr. 81	Jacobus Spaaijens
1761	huis nr. 49	wed. Antonij Maas
1751	huis nr. 37	wed. Paulus Peeters
1751	huis nr. 132	Antonij Janssen
1751	huis nr. 111	wed. Hendrick Marcelis
1751	huis nr. 105a	Jurjan Cocq
1751	huis nr. 37	wed. Paulus Peeters
1751	huis nr. 81	wed. Jan Simons
1746	huis nr. 111	Aart jan Aarts
1746	huis nr. 88a	Hend: Peter Kemps

Aarle-Rixtel kent veel rijke huizenbezitters: dit bemoeilijkt het onderzoek, omdat deze rijke huizenbezitters zoveel huizen hebben dat de geschiedenis van een enkel huis moeilijk te volgen kan zijn. Voorbeelden zijn de heren van Beeck en de families Porters, Draak. Een extra moeilijkheid is een hiaat in de bronnen door het ontbreken van verpondingboek 1652. Daarom is de aansluiting bij het verpondingboek van 1735 lastig.

Verschillende cijnsheffers: in Aarle-Rixtel heeft niet één heer het recht om cijnsen te heffen. Behalve de heer

van Aarle, Rixtel en Beek hebben ook de heren van Helmond en Lieshout recht op cijnsen in het onderzoeksgebied.

Ook cijns als last van Heer van Lieshout R76 f172 07-04-1695 4 ½ stuiver
R80 f190 16-05-1775, 9 duiten A576
R83 f7v 03-04-1792, 2 penn. A505

1830 Tabel van klassificatie der grond- eigendommen. P 728/1. 1830 ca.
de huizen van dit dorp worden verdeeld in tien klassen
eersten klassen 4 stuks, bevat goede ingerigten heerenhuizingen.
tweede klassen 1 stuks, goede ingerigten gebouwen voor affairen doende lieden en logementen.
derde klassen 3 stuks, zijn huizen zonder bovenkamers minder gerijflijk dan de voorige, geschikt voor neringdoende lieden en herbergen.
vierde klassen 8 stuks, deese klassen zijn wel ingerigten huizen voor affairen doende lieden en ook voor lieden zonder beroep, alsmede groote en ruime bouwmans wooningen
vijfde klassen 4 stuks, deese klassen zijn wel ingerigten huizen voor affairen doende lieden en ook voor lieden zonder beroep, alsmede groote en ruime bouwmans wooningen
zesde klassen 33 stuks, zijn wooningen voor den landman en affairen doende lieden, winkeliers enz.
zevende klassen 48 stuks, zijn wooningen voor den landman en affairen doende lieden, winkeliers enz.
achtste klassen 54 stuks, zijn huizen voor geringen landman en daglooner.
negende klassen 54 stuks, zijn huizen voor geringen landman en daglooner.
tiende klassen 16 stuks, zijn leeme hutten, alleen voor de daglooner geschikt.